

pp. 1-12

index

6/12

12

kenyalo la serotso.

G. B. Molefe.

Mehleng ea khale, ka sesotho bathankana ba ne ba sahosane le batho ba basetsana. Ke ka mokhoa ona bathankana ba basotho ba neng ba hoba hantle ba letlinama, balama li ba bonabula lha phela hantle ba shabille.

Joale ke o ne a re ha a butla mothallehi a seke a bulella batsoali, empa ba bone ka liketse hore kojena mora o ba tla mosali.

Mokhoa so a neng a bontwa batsoali ka eona ke ena: E ne e re ka kohlaha mphatlalatsane, naleli ea meso seqhala matsoejane, a tshehe a bolile makhomo a nehlle manamane, a sahana a tsae le likhomo a sa sa ja. E re batho ba tsola ba tshehe ba se ba subone letho le joale ka likhomo. E - a re mantsoho ka a boea a fellele sakeng a lule ihutla.

A hane le hoja lijo iseo a li nehoang ke mas hapa tse tseling^{toa} boarova ke le tsoho ha mas. Mohlankana o tla kena thung ka hosa roabala fela.

Joale ke ha batsoali ba bona ketso bona le tseling tse tsonang^o tsona, ba kopane a re e mong ho e mong, "Ha mangelō kopantata nyo u ea e bona qoko e joang ke nyo mo Sephekethe, mora oa rona" E e mong, "ha bona ma ha bona hore ke tsoanelo hore enoa mora oa rona a ka ba -a mothutlehi." Ka mora wo ba tsoali ba betse motse ka o fela.

Mokha emole o kopaneng ka o fela ntata mohlankana a re, "Kellele mocheso, kaseho ke la bitelitse mora hana matse" o no

General Kesteven B. Molefe,
Strawbury, raining school,
1.17. Kettleford (Nambun).

K31/12

oa tona ka ntho eo e bonang ka haka
 motse mona ntho eo e he thang ho e busa ho
 tona ke ntho e kholong e busa ke balanga.
 ta metseng ea bona hape ke ntho e
 a thang ho busa ke ba bangata ha e
 ba meetle ea rona ea sesotho re sa
 e bolokile ntho e ke teng holima rona ke
 eena mona hae ke makhaitsoe ke makhosa
 ea mona e noa oa ^{tona} ha joale ha ha le se
 le imona hore o mohlalela a sa ja mona
 hae, hape sa bona khomo le sebese imona
 metseng oa tona Bana ba se ba jutsoe
 ka metsi kea hopola hore patri ea
 ho e ea e tseba ke ka mona ho ke
 motse o tla phalana tla boela o kopana
 ka pele hape Mochaniana ke o tla boeloa
 hore nyeo ea hae e se e e ka khotia.
 Chehe mohlala o tla ke a emisa a
 le bella ho batsoali.

Mohla ba motse o kopanang
 hape ka talingoa motse metse eo e fumeng
 ho talingoa metseng oa nyeo le oa nyeo. E se
 ke ka ba imone mo raganana eo ba
 ka monkelang, mona oa bona ke ntse li
 hlola tse tla tsamasa li talima makhosa oo
 ngoanana a nina a itsoereng ka rona
 Ho ino ke lotsoe le ho ba bang batho
 le metseng e meng ho utlisa ka motse
 le batsoali ho utlisa ntho tse joale ka
 boloi kholiso ea bana ba teng le tseling
 li ntho tse joale. Ha li boea ke bhlola
 li tla behela motse ka mo li utliling
 ka teng. Ha qhubo ea motse eo e
 anetsa motse, ho tla simoloa tsa hae

qela motihatlhe eo. Moala ho tla ea qela
 ho tla ntana khomo ea sethoic e
 ntle e khanya mala ka mpeng ho tla
 ea motlo a be mrong fela ime a qoba
 khomo eo. E tla se motlo eo ka a fihle
 khomo a e kenye ka sekeng sa antane ho
 ea lapeng a bolele seo a tiling ka sona
 ho tla bokelloa motse ka se ngoanana. Lekona
 pale ka habo mohlankana ka tla leka
 ho fumana seo bakalatsung ho se taba
 ka motse sa ngoana sa bona a
 oelang teng. E tla se ka e ba baes
 utluisa hore ngoana sa bona a ka ea
 moe moteng sa e se he ngoana u
 sekitime sa mohlankana sa bitsoa
 hore aile kamoo batho ba leng ka teng
 se qala he se fwe lij, se ne se ebele
 sa mafura hore se itlote se tla taba
 ka hoo hore mohope sa nete a o fumana
 pale ka ha a meng a ite ho ranganana
 a tle qela mohope sa metse a ronge
 ke ntata. Sephekethe ka ho ke Rasephenthe.
 Jaale khomo a tlang a e qoba ke e
 tiling ho oca bula va tsoali molomo.
 Ho tla ke khomo sa "pula moimoi".
 E tla se ke sekitime se fihle
 ho tla bona ka ho nyenyetha ka
 mafura meleng sa sona hore taba
 li tsamale hantle. Motse o tla bokelloa
 ka qela ho bolica ta ha motloa taba
 li emeng ka teng ho tla bueloa ho
 romeloa e na marisa eo ke ea
 bolala ka ho mo ngoanana hore ba datla
 ka tsato li lena ho ranganana ke ba tla

ba ba se ba tsela hore ba tla nyaloa.
 E tlase ho sekhime ha se tla a tla
 se hope seruto hoo ke ke hore na a utlu
 hore ho battua. Khomo tse ka. Mofa tsa
 bo-ramohlankaana ba tla qoba
 khomo tseo tse battang le na h ea fella
 le maneng bo le battang ba tla qoba
 bonyane bo ba nang le bona ho ea
 ithapella ba bale le lholo. hore ke hore
 ho atise le nane^{ta} khomo^{te} tsepisoang
 hore li tla tsoa. Ha li isoa khomo tseo ho
 ea bohaling moo, ntolà mohlankaana
 ha ana ho ea. Ha sa khomo tseo tse
 tla tsamaea ho tla ba teng khomo entle
 hobe ea bebele, le hlanya lakhomo hle.
 Khomo eo bitsoa khomo ea selaha. Kolla
 ba teng pholo e kholo ea motab^o moghoba
 le bohomo ea plaho e khutsane e bitsoang
 motab^o. Pe e tla ba teng le bona e bitsoang
 moisana.

Ha banna ba tla furalla motse
 ba qobisa khomo tseo tsa bohali ba tla ke ba
 fumane "Khanoana ea ratithako, thalusa
 lihoho, ha ke ba se toara ho tsoa
 lithong. Balhukungana ba banyane bona
 ba tla da fihle moo bohong ka phirimana
 Balikhomo bona ba tla e tseta hore
 hafihle e sa le hooara ho etsisa hore ba
 tla fumana seba' nako ea hore ba tle
 ba thehese bohali hamtle. E tlase na
 ba ea ba se haofi le motse ba e sethe
 khomo ea, selaha e qojwe ka pelle ho tona
 ke ba lipere le ba maoto. E tlase ha li
 hlaha moali a hlabe molihetane a o hlabo.

a o laole. Barefube kaofela basatana ba the
 toeri melongana. E tlae ha e itla khomo
 ea seelika banna ba e kene kamoo
 hore eo kena sakeny basali ba ke
 leleke hore e sete ea ha ea kena ka
 sakeny. E tla ha mofere-fero banna
 ba homohlana ha tseke hore e kene ha
 basali ha tla e ma ke litsinasatana
 ba leleke khomo eo hore e se ke ea kena
 ha e tsele hore e othe ha e ba e ea ^{ba hlole} banna.
 Tseling li tla ~~ema~~ hore ho kene eona
 pele. E tlae ke hoba e kene basali ba hlole
 ke ianna bo-amohlanana aqale li tlo kera
 le tseling. Mora ho ea khomo bo-amohlanana
 ba ile tsoa mo sakeny ba iphe khutla hobang
 banna. Moo ba khanso teng ho ba bang
 banna eo ea tulong sa ntata mokha kano
 o da noa tuo se phahameng ke. Ho tla
 tsho monaa ha hlakoreng ea ne la tso
 nganana a qale a bue a tseisa ho bo-
 amohlanana ho qala puo. Qale ho tla tloha
 monaa ka ha bo-mohlanana a re, "Joarel
 ba hlong ba hlong ba hlong mesebetse
 ea lona ha ho tla tla bohana mona ha
 hore eo ha. Ke bile ke na le tseling
 letrahobula molomo oa ka ke buoa. Joale
 ha ha ke se ke eme ke mabese hore na
 ke tla reng hoona bo-ntata. Le se le bone
 hore ke tla ke le fella ke se na tlo.
 Le se le bone oeo ke tlang le ona.
 Ko-mpa ke tla ho ithapella fella ha
 tse ke tlang le ona. De-e-ee ntate,
 tsoa mathe, bana ke ha hao ke mpa
 ke ile ha khahloa mona ha ha ha ha

General Keddvers B. Motsepe,
 Shawbury Training School,
 Ounthun.

tšhlla hojo e sileng ea baka hore e be
 kajeno se kopane mona. E ne e se ka
 hobane ke na ke itsepile hore ke tla
 ephetha. Joale seo ke tlang le sona ke
 se, a baile ke ntho tsoa a tšileng le tsona.
 E ne ha e ba haba khohle ke hoo ke
 behoang ka pele hobona ho tsepiso ka hore
 ho tla boela ho ntana tseling mohla li
 fumanehang tsepiso eo ke e litsaa hore
 ke ho bala litho.

Ka mora hoba holungeshoane ho
 ho tla tluha mona hahle tsa hobe
 ngoanana no se. Ntata ngoana o leboha
 seo li mo tšiseliteng sona. U se ke naha
 e ntsisang meno joale. U tla in bona
 ho e toa bohanka ba tše ka se tše
 ho ea mos tšhomo tsa mose li leng tšing.
 Bahankana ba ba tla mathela hore
 eo se eo a hobe hore a eo kena pele
 lekhomang a ba a tšhabe ka lisoai
 phole eo e tlang hohlejoa. Ke ntho e
 khato he eo ea ho o tla phole eo pele
 pele. Basali ha e sake ba o tšhabe
 moliletsane ka bahankana ba e tsoa kopeng
 ho se fihlela phole e ha e kengoa saking
 e khajoa. E tšane ke hoba e kene
 saking ho litsoe bahhotai va bontsoe khomo
 eo. Ho tla ntšona banna hobe bohankana
 babang ha ho ngoanana, ho buse khomo
 eo e tšibe ka tsoanelo le litho li ntane
 hantle. Lehlakore le leng le tšasa ka ha
 ho mositana le leng tšais bohankana.
 Tseling ke tšing linamanyana tse itšona li
 tla phoaa li joa ke na moe bohhotang?

Shantung Ins!

— Ka phirimana ho bakhotsi ba tla ntsosa ea
 bona ntle saoo ba tlang ho isetsoa teng, poli
 kapa nku ea kamohelo. Mots'hare ona ne
 ho theheoang bohai ngoanana enoa a
 nkuoang ha ea mona hava motse &
 e sale a tsela bosasa le banana ba bang
 ho ea lula ~~mekeng~~ kapa thabeng mohlomong
 masimong moo a tlang ho isa ha nako
 eo mahhomo a boelang ha eona. Ha ba
 boea ba tla khahanyetsoa ke batho saoo
 kene hava motse ba tle base ha khumunisi
 tsoe ho eme la basali ba tlo kena nthoreng
 ea bona moo ba tlang ke fepeloa teng.

E tla re ha bakhoenyana ha phila
 ha ho gala ho toara shoalane. Ba tla tla
 kafilile ha eme kuntle ho motse. Moo
 ho tla toa mosali a eo tabina hore na
 ke bonang. Ha a phila hore ke bakhoenyana
 a bule mare tlung ea banana hore a
 eo ba volilla bakhoenyana ea teng ba eo latoa.

Ho tla tla ha banana base basata. Ba tle
 le bona tlung eo ea bona. Mpa monyalua
 ha o na hooa Pala bakhoenyana ho tla
 moo u tla toa moo tlung eo a ea ho
 a mang mathu. Ho ba ba hene. E mong
 ho bona u tla ba tselisa bas a toamaeang
 le bona a ba a supe eo e leng mng
 monga mokete eo ke a ncoe tulo se phakama
 eng. Motsoenyana banana ba tla lata
 manyalua. le tla phila ke a ba toare
 ka matsoho ka ojeia a ntsa a ikhukumelitse.
 Ka mora hoo a tsheise bona kaofela a be a
 supise eo e leng morena oa hae. le

341 monyali a supisae mosali^{oa} hae. A gale ho
 mona tra e ha he motho ea nang a sa
 motshe ha khale. Che he e he ba
 monyali' le monyalua ba neva sebaka sa
 hore ba khaselese. Ba bang ba na he e tla
 ba molubadube jela ho batjaloe he mocho kubelle
 marole.

E tlase mototoo ho hlalisoa phahlo ea
 hamohl hamohelo ea ha khoenyana monyako.
 E he bona ba batlong batho ha ho ha
 duela phahlo ea ea bona. E tla he pheae he
 e jae ke ~~iche~~ ha thung mo. Ka mora
 mo he ba khoenyana ha tla ntana mo
 thung ea banana eae bona ho ea kontata
 bona ba robale teng. Hosasa ba tla tshetsoa
 metse sa tlo hlaba. Ba nkhue he bakhoenyana
 ba eo kena thung ea banana ba jela teng. Ka
 mora holone bakhotai bafumane sa kohlakola
 ha hanong ha ghalane. Mphi e ncha eona
 edla he sale. Ho tla basatsana tra mo ha
 thakeng e ncha ho tlo satlo ralloa. Moos he
 ho tla betsoana ha liphafe le masoai, a re
 ea sa tobeng papali eo a re ho ea loanao.
 E re lea e tobong papali eo a tla bohale
 en e mong ho bana ba mafilonyana
 baloane e he he o sinyo papali ha
 mokhoa. Ha tsoatsi le re motho nthethe, bakhoen-
 nyana ha felehetsoe ke banana ha bona ho
 ea habo bona. Ka mora hoba bakhotai ba tsamalle,
 phole tsa habo morostama hile tra boshoa ho isa nama
 eo ea le hiahore habo molankana. E ee e re ha e na maoma
 molankana a ile a ntoa khomo, e bitrong hore ke khomo
 ea ho rathe, nama eo e-isse na hae. Moos he e tla phetsoa
 e jae ke ha tlo kohlle. Mare habo ngoanana mala a ile
 a pheha a jae ke basali bohle. Kai name ehe e bitsoa matabetso.

(To be continued as soon as I get reply for this part)

Continuation from page

ka mora hoo he mohlankana ae boheng ho ea
sta. Ho tla lokisoa phahlo ta ngoanana hore
e tle e se ha a ea iohaling ba hae ebe le
nto a etsoeng. Ha ba bohaling ba hae base
ba imalla ka matle mokoenyana utla o
tlatla ha tlati le leng. Ho a fihla ha a na
ho fa o tla lithana lipo. Ba tla bolba ka hoo
ho iatsoali hore mokoenyana o ea loana.

Ho tla potlakoa he ho lokisetse ngoana, ho
lohoae li thebe mesime, methollo. Ho reho
makubo, ho kopiso mafivana. Ho nkuoe basali
le ianana ha hromofeleheta. Ba tla tsamasa
le menna a le mong joia. Ba tla etsela
hore bae fihla ka shoalane mane bohaling
Ho tla be se balokisetse he moo. Batho ba
moo ba ita be ba se ia khubohane moo
motseng oo. Ho tletsi le tata joia, kahobelang
ba tla hobela. E tla ha tsatsi le bohlo le.
Mohlango o nahona ho rofaloe ho tla nooa
joia mosiu kaofisa.

Ka tlati le latelang leo, motsehae ho tla
a busa phahle ea moroetsana. Ho phetoe lip
he he joa. Ka mora hoo, ha tsatsi le sekama
ba lokisetse ho tsamasa ba le moroetsana
Pele ba tsamasa ia tla nkela ngoetsi ka
se phumng hore ba mohopole li tsoe tsohae
moo atsoaloe teng joia ka ha a se a ile
a lahona. A sale he motseng oa hae ba tsamasa
ba bang. batho. Ba tla moncha nganana
motseng ona. Ngoanana eo utla imentsa sebha,
noana mohlalangoang teng le moo ho h'atsoang
teng, masimo a habo, moo ho thetsang
teng nho tse pala ka hofela.

Ka mora ho ba ho qalatsa ke batlo
 ka metseng a lahoae hake. E tla re ka
 phirimana ea tsatsi ka lokeli batho ba qalatsa
 ma-mohlankana a nke ngoetsi a ee le
 zona ka thakameng ho mantsoa nthu ea
 se bana moo ba thang ho robala teng,
 a mantse ho ala. E re ho ba ba qete
 ho ala ho bitoe monna ntala mohlankana
 le batho^{ka} motse fella ba tshoh laho~~ee~~ hore
 ba tsoarane. Ha nite, ba hlompheane,
 ba hollloe le hore kajeno ba kene
 ngaleng e ncha. Ka mora hoo~~ba~~
 ba tsamane ke batlo le ngoetsi ho sale
 monna felamoo thakaneng. Ka Ngoetsi etla
 ke e ee lokisa tseling lintho ka tšing. Ka
 nako ea ho robata e tla lokoloe ngoetsi
 hore morneng oa zona. E tla felehetsoa
 ke ngoananyana enoa a e bontsang litho.
 E tla fihle e ke ebe ngoana o ea boea
 ka molao e tla fihla e lule ka mora
 le mati e seke ea tla likubong ka ka
 ba tla robala hong-kubong le le ling.
 Mohlankana e tla e toa mokutu ea
 ho mottisa ka likubong. Jaba e tla
 qala moo ke. Ho tla betanoa ho isa
 hoasim ho as. E re ha eba mohlankana
 o ea hloloa ho ke ho se ke thoso ekhulu
 ke eo ho moroetana, ke nyelis mohlanka
 neng, E nqa ke molao le ha eba
 ngoana so rata monna oa hae
 e tsoanetse ho hana ka tsatsi la pele.
 Ha e ba ngoanana e hlotoe
 mohlankana u tla fumana ka tsatsi
 la pele. Ho na ke ho ne ho etseloo

hore ho boue ea hloloang ka
 matla. Ka sebotho manna o tloanela
 ho hloka mosali, oa hae. Ka monna
 a ile a hloka ha feela ngasete e tla
 tocha e pbehe likhobe tota poone eme-
 nehe teona kapele ho utatae le'nae.
 Ho ke ho bontsa hore mora oa bona
 o hlotse. Ha a sa ka a hloka o tla
 ngoatheloa bohobe. Che ke ka tsatse
 e lateleng ka ho tloka mopere-pere
 matsatsing ao, masati a saata ntl'na ha
 ho intlehi hore atshelele toeleng a tlole mhlala
 eme. Ha hobatlehi hore a tlamale tirameng
 ka'a a kolobe. Ho ho lumelloe hore a kopane
 le' monna ho ka mora hobane a sete ho
 ha ntle ho ho fite nako siteng. Ho tsabeloa
 hore aha tsama a tsele.

Ha a sa tlo becha o tla e soa ha hobe
 mo a tsoaloang teng, moo ke ho tla tsoa
 phatsa engata ea motia a kenang thung.
 Ka nako eo ha ha e lungeloe hore a hene
 ka saleng. Ho ho rathe hore batho ba
 mokhatatse hobane ke nako eo a seng
 lehala ka eona.

Mohla a kenang thung ho tla batho
 motho emoholo oa ho imelchisa ho ho monna
 a nang ho kena moo thung eo ho tla hlengoa le.
 haka e le hore hanna ba bone hore ke motse-
 seng mono. There le belana kena le lekethang
 mokhulung le tla pongoa li speloe mono moo
 motsaetsa a robetseng teng. Ho tla etsoa
 use molopo oa malebela hore a joa nama eshe ea feela
 hofekela mosali a a etsoa thung ka mora vete tsamare.
 Ho tla teng phallo ea thani a thung ho hlajela. E ke ke hofela

Le tlalo le phahle eo ha le na ho rhesoa
kapa le etse kubo ea mothe emong, le tla etsa
thani ea ngoana.

Ho tsoa ha hae ngoana eo thung ka a na
ho tsamaisoa kaha batho. Mohla ha habo
mohlankana ba tlang ho mone oa tla tla
ha goba phahle ea ho mohirieta, oa tsoere le
limphoangana tse ngatle.

Ho ngoana a se a hohile ngo ho
tla lokisetsoa ~~ho~~ a ~~ho~~ sue ha habo.
Ho tla aloba magala le tsoeng kjo, ho batla-
loe ngoana le mae liphahle le thuto
ea motse ntho ke joalo ka lipitso
mekhoma ea ho phola le tseling lintso
tse ngata jecia ka oa ntho tsoa ho tla
ha leng thotolo kapa hamoi. E tla hajoa
moo motsoeng oa hae ha a jibla.
Stake u tla felehetsoa ke ba sali le
ngaanana a thung ho sala moo le
e na a motsoarele ngoana. Ba tla
felehetsoa ke monna ho tsoa joalo ka
mahlangoane a neng a e ea hohaling
ha hae mohla la hooala.

Joale hangoana u tla etsetsoa meeto
ea habo, ho hlajoe. E ke ha ke ho jella
ha tsoa ke mathetho.